

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 1974-1975

18 APRIL 1975

ONTWERP VAN DECREET
tot bescherming van monumenten en landschappen

AMENDEMENTEN
voorgesteld door de **REGERING**

Het opschrift en de tekst van dit ontwerp van decreet wijzigen als volgt :

« *Ontwerp van decreet tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten* ».

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet *regelt de bescherming, het herstel en het beheer van in het Nederlandse taalgebied gelegen monumenten en stads- en dorpsgezichten*.

Art. 2

Dit decreet verstaat onder :

1. de Minister : de Minister tot wiens bevoegdheid de Nederlandse cultuur behoort.

2. monument : een onroerende zaak, werk van de mens of van de natuur, of van beide samen, die van alge-

Zie :

15 (1973-1974) :

— Nr. 1 : 122 (1973-1974) — Nrs. 1 tot 5
— Nr. 2 : Amendement

meen belang is omwille van haar artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, **industrieel-archeologische** of andere sociaal-culturele waarde, inbegrepen de zich erin bevindende roerende zaken, onroerend door bestemming.

3. stads- of dorpsgezicht : een groepering van één of meer monumenten met omgevende bestanddelen, zoals onder meer beplantingen, omheiningen, waterlopen, bruggen, wegen, straten en pleinen, die omwille van zijn artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde van algemeen belang is en een planologisch geheel vormt.

4. voor bescherming vatbaar monument of **stads- Of dorpsgezicht** : de onder 2 en 3 bedoelde monumenten en **stads- en dorpsgezichten**, die werden ingeschreven op de krachtens dit decreet daartoe aangelegde lijst.

5. beschermd monument of **stads- of dorpsgezicht** : de onder 2 en 3 bedoelde monumenten en **stads- en dorpsgezichten**, die bij koninklijk besluit beschermd zijn.

HOOFDSTUK II

Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen

Art. 3

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, autonome Nederlandse sectie, hierna te noemen de Commissie, heeft tot taak de **Minister** van advies te dienen inzake monumenten, **stads- en dorpsgezichten** en landschappen. Zij verricht voorts werkzaamheden haar bij of krachtens een wet of decreet opgedragen.

Binnen de perken door de Koning bepaald, kunnen bepaalde bevoegdheden van de Commissie worden gedelegeerd aan provinciale commissies.

De Koning bepaalt de samenstelling en de werking van de Commissie **en van de provinciale commissies.**

HOOFDSTUK III

Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg

Art. 4

Er is een Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg, hierna te noemen de Rijksdienst, die tot opdracht heeft **het beleid inzake de bescherming, het herstel en het beheer van monumenten, stads- en dorpsgezichten en landschappen voor te bereiden, te coördineren en uit te voeren.**

De Rijksdienst verleent aan de Commissie medewerking bij de uitvoering van haar taak. De Koning bepaalt zijn samenstelling en zijn werking; aan de Rijksdienst kan rechtspersoonlijkheid worden verleend.

HOOFDSTUK IV

Voor bescherming vatbare monumenten
en stads- en dorpsgezichten

Art. 5

§ 1. Er wordt een lijst van de voor bescherming vatbare monumenten en stads- en dorpsgezichten aangelegd op de door de Koning, na advies van de Commissie vastgestelde wijze.

§ 2. *De lijst en haar wijzigingen treden in werking de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad of door rechtstreekse betekening van de inschrijving of schrapping aan de eigenaar.*

In het eerste geval belast de Minister het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten met de betekening aan de eigenaar.

Van de betekening wordt bij ter post aangetekende brief door de eigenaar aan de huurders of bewoners kennis gegeven binnen tien dagen na ontvangst ervan, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bepaald in artikel 18 van dit decreet. In de betekening aan de eigenaar wordt van deze verplichting melding gemaakt.

§ 3. (vroeger § 2). Behoudens normale *instandhoudings-* en onderhoudswerken, is het verboden een op de lijst ingeschreven monument of stads- of dorpsgezicht *te wijzigen*, zonder machtiging van de Minister of zijn gemachtigde, na advies van de *provinciale* Commissie, of in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden.

§ 4. (vroeger § 3). De aanvraag tot machtiging wordt door de eigenaar of de zakelijk gerechtigde gericht tot de Minister of zijn gemachtigde, bij ter post aangetekende brief.

De Minister bepaalt, de Commissie geboord, aan welke voorwaarden een dossier moet voldoen om als volledig te worden beschouwd.

Binnen 10 dagen na ontvangst zendt de Rijksdienst aan de aanvrager bij ter post aangetekende brief een ontvangstbewijs of geeft de aanvrager te kennen met welke stukken het dossier moet worden aangevuld, waarna het ontvangstbewijs zal worden afgeleverd.

§ 5. (vroeger § 4). Heeft de aanvrager geen beslissing ontvangen binnen *honderd* dagen vanaf de datum van het ontvangstbewijs, dan mag hij overgaan tot het uitvoeren van het werk of het verrichten van de handelingen, mits hij zich gedraagt naar de wetten, decreten en verordeningen, en naar de aanwijzingen van het dossier dat hij heeft *ingediend*.

§ 6. *De eigenaar of de zakelijk gerechtigde kan bij ter post aangetekende brief, gericht tot de Minister of zijn gemachtigde, vragen dat het monument of het stads- of dorpsgezicht van de lijst zou worden geschrapt, of bij koninklijk besluit onder de bescherming van het Rijk zou worden gebracht.*

Tien dagen na ontvangst zendt de Rijksdienst aan de aanvrager bij ter post aangetekende brief een ontvangstbewijs.

De inschrijving op de lijst vervalt van rechtswege indien geen koninklijk besluit werd genomen binnen drie jaar, vanaf de datum van het ontvangstbewijs.

HOOFDSTUK V

Bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Afdeling I

Ministeriële beschikking tot het instellen van de procedure

Art. 6

De Minister of **zijn gemachtigde beslist, de** Commissie gehoord, de procedure in te stellen om een monument of een stads- of dorpsgezicht te beschermen en onder toezicht van het Rijk te stellen.

Art. 7

Te rekenen van de dag van de betekening van de ministeriële beschikking tot het instellen van de procedure of van de opening van het openbaar onderzoek, overeenkomstig de bepalingen van artikel 8 en 9, zijn al de gevolgen van de bescherming van rechtswege van toepassing op bedoeld monument of stads- of dorpsgezicht, gedurende een periode van negen maanden.

Art. 8

De in artikel 6 bedoelde ministeriële beschikking tot het instellen van de procedure betreffende een monument wordt betekend aan de eigenaar.

binnen acht dagen volgend op de betekening wordt een afschrift van die beschikking gezonden aan de bestendige deputatie van de provincie, aan de agglomcratic- of federatiecollege en aan het college van de burgemeester en schepenen, elk voor hun ambtsgebied, alsmede aan de ministers tot wier bevoegdheid de ruimtelijke ordening en de justitie behoren.

De eigenaar geeft bij ter post aangetekende brief kennis van de betekening aan de huurders **of bewoners**, binnen tien dagen na ontvangst ervan, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bedoeld in artikel 18 van dit decreet. In de betekening **aan** de eigenaar wordt van deze verplichting melding gemaakt.

Art. 9

§ 1. De in artikel 6 bedoelde ministeriële beschikking tot het **instellen van** de procedure betreffende een stads- of dorpsgezicht, wordt betekend aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente waarin het stads- of dorpsgezicht gelegen is.

Binnen tien dagen na de ontvangst, wordt de beschikking door het college van burgemeester en schepenen aan een openbaar onderzoek onderworpen. Dit wordt aangekondigd door aanplakking, alsmede door een bericht in

het **Belgisch Staatsblad** en in drie dagbladen, die verschijnen in het Nederlandse taalgebied.

Vervolgens wordt de beschikking gedurende dertig vrije dagen ter inzage gelegd op het gemeentehuis. Het begin en het einde van deze termijn worden in de aankondiging aangegeven.

§ 2. In afwijking van § 1, kan de Minister bij het instellen van de procedure betreffende een stads- of dorpsgezicht beslissen dat de procedure van betekening, bedoeld in artikel 8, zal worden gevolgd.

Art. 10

De bij een in artikel 6 bedoelde ministeriële beschikking tot het instellen van de procedure tot bescherming van een monument of **stads- of dorpsgezicht**, betrokken personen of openbare lichamen kunnen schriftelijk bij de Minister bezwaren en opmerkingen indienen binnen een termijn van dertig dagen na de kennisgeving of de bekendmaking.

De ministeriële beschikking en de bezwaren en opmerkingen worden door de Minister voorgelegd aan de Commissie, die een met redenen omkleed advies geeft.

Afdeling II

Koninklijk besluit tot bescherming van een monument of van een stads- of dorpsgezicht

Art. 11

§ 1. Het koninklijk besluit waarbij het monument of het **stads- of dorpsgezicht** in bescherming wordt genomen, treedt in werking bij de betekening aan de eigenaar, of uiterlijk de dag van de bekendmaking ervan bij uittreksel in het **Belgisch Staatsblad**.

§ 2. Wanneer voor het gebied waarin het monument of het **stads- of dorpsgezicht** gelegen is een door de Koning goedgekeurd plan van aanleg of een verkavelingsvergunning bestaat wordt het koninklijk besluit tot bescherming genomen op gezamenlijke voordracht van de Minister en van de Minister tot wiens bevoegdheid de ruimtelijke ordening en stedenbouw behoren.

§ 3. Het koninklijk besluit tot bescherming van een **stads- of dorpsgezicht** bevat in bijlage een kadastraal plan met nauwkeurige aflijning van het beschermde gebied. Het vermeldt de bijzondere beperkingen die met het oog op de vrijwaring van de wezenlijke kenmerken van het beschermde **stads- of dorpsgezicht** aan het eigendomsrecht worden gesteld.

§ 4. Het koninklijk besluit waarbij het monument of het **stads- of dorpsgezicht** in bescherming wordt genomen, wordt betekend aan de eigenaar.

De eigenaar geeft bij ter post aangetekende brief kennis van de betekening aan de huurders **of bewoners**, binnen tien dagen na ontvangst ervan, op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel en de schadeloosstelling zoals bedoeld in artikel 18 van dit decreet. In de beteke-

ning aan de eigenaar wordt van deze verplichting melding gemaakt.

Art. 12

Het koninklijk besluit waarbij het monument of stads- of dorpsgezicht in bescherming wordt genomen, heeft bindende en verordenende kracht. Er mag alleen van worden afgeweken in de door dit decreet bepaalde gevallen en vormen.

De Koning besluit, de Commissie gehoord, tot het opheffen of wijzigen van het koninklijk besluit tot bescherming van een monument of stads- of dorpsgezicht.

Afdeling III

Register van beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten

Art. 13

§ 1. De Rijksdienst houdt voor elke gemeente een register bij van de beschermde monumenten en **stads- of dorpsgezichten**. De Koning stelt, de Commissie gehoord, de inrichting van het register vast.

§ 2. Afschriften van het register berusten ter kosteloze inzage bij het provinciaal bestuur, het gemeentebestuur, het kadaster en de bewaarder der hypotheeken, elk voor hun ambtsgebied.

Eenieder kan zich op zijn kosten aldaar uittreksels uit het register doen verstrekken. De Minister stelt het bedrag vast van de vergoeding die verschuldigd is voor het afgeven van uittreksels.

Afdeling IV

Beschermde monumenten en stads- en dorpsgezichten

Art. 14

§ 1. De eigenaars en zakelijk gerechtigden van een beschermd monument **of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed**, zijn ertoe gehouden, door de nodige onderhoudswerken, het in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen.

§ 2. Behoudens normale onderhoudswerken, is het verboden aan een beschermd monument **of aan een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed**, werken uit te voeren zonder machtiging van de Minister of zijn gemachtigde, na advies van de Commissie, of in strijd met de bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden.

§ 3. De aanvraag tot machtiging wordt door de eigenaar of zakelijk gerechtigde gericht tot de Minister of zijn gemachtigde, bij ter post aangetekende brief.

De Minister bepaalt aan welke voorwaarden een dossier moet voldoen om als volledig te worden beschouwd.

Binnen **tien** dagen na ontvangst zendt de Rijksdienst aan de aanvrager een ontvangstbewijs of geeft hem te kennen met welke stukken het dossier moet worden aangevuld, waarna het ontvangstbewijs zal worden afgeleverd.

§ 4. Heeft de aanvrager geen beslissing ontvangen binnen 100 dagen vanaf de datum van het ontvangstbewijs, dan mag hij overgaan tot het uitvoeren van het werk, mits hij zich gedraagt naar de wetten, decreten en verordeningen, en naar de aanwijzingen van het dossier dat hij heeft ingediend.

§ 5. Werken die worden begonnen zonder dat hiervoor de vereiste machtiging is. bekomen, of die worden uitgevoerd in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden, kunnen worden stilgelegd door de Minister of door de provinciegouverneur, door de ambtenaren die daartoe door de Minister zijn aangewezen, door de burgemeester en door alle ambtenaren van gerecliteerd politie, op eigen initiatief of op bevel van de Minister, desgevallend met behulp van de openbare macht.

§ 6. Instandhoudingswerken die wegens dringend gevaar geen uitstel dulden, kunnen echter zonder voorafgaande machtiging worden begonnen. Van de aanvang dezer werken wordt binnen achtenveertig uur kennis gegeven aan de Minister, die op de in § 1 bedoelde wijze de stillegging ervan kan bevelen, indien er geen voldoende zekerheid is dat de werken oordeelkundig; zullen worden uitgevoerd en beperkt blijven tot wat strikt noodzakelijk is om het monument of het onroerend goed in stand te houden.

Art. 1.5

Geen erfdiensbaarheid van Openbaar nut kan op een beschermd goed worden gevestigd of uitgeoefend dan nadat de machtiging van de Minister is bekomen, na advies van de Commissie.

HOOFDSTUK V

Strafbepalingen

Art. 16.

Onverminderd de toepassing van de bij het Strafwetboek of bij andere wetten Of decreten bepaalde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van 1 000 tot 5 000 frank, of met één van deze straffen alleen :

1. Hij die zonder de voorgeschreven machtiging, of in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden de in artikel 5 opgesomde werken en handelingen verricht t.a.v. voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

2. Hij die zonder de in artikel 14 voorgeschreven machtiging, Of in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden, werken uitvoert aan een beschermd monument of aan een beschermd stads- Of dorpsgezicht;

3. Hij die, in strijd met het in artikel 14, § 6, bepaalde, nalaat de Minister te verwittigen van de aanvang van werken die wegens dringend gevaar voor het behoud van het monument of van het stads- of dorpsgezicht geen uitsel dulden.

Art. 17

De bepalingen van het eerste boek van het Strafwetboek, met inbegrip van de artikelen 66, 67, 69, tweede lid, en 85, zijn van toepassing op de bij artikel 18 bepaalde misdrijven.

Art. 18

(vroeger art. 20)

Bij elk vonnis van veroordeling wordt bevel gegeven tot het terugbrengen van het goed of de goederen in hun vroegere toestand en dit op kosten van de veroordeelde, onverminderd de schadeloosstelling.

HOOFDSTUK VI

Overgangs- en opheffingsbepalingen

Art. 19

(vroeger art. 21)

§ 1. De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, wordt voor de **in het Nederlandse taalgebied gelegen monumenten en stads- en dorpsgezichten**, opgeheven, met uitzondering van de artikelen 2, eerste lid, 4, eerste lid, 5 en 17 tot 20.

§ 2. De onder het stelsel van de wet van 7 augustus 1931, **gewijzigd bij het decreet van 13 juli 1972**, begonnen procedures tot rangschikking, worden voortgezet overeenkomstig bedoelde wet.

De rangschikkingsbesluiten genomen bij toepassing van de wet van 7 augustus 1931, **gewijzigd bij het decreet van 13 juli 1972**, behouden hun rechtskracht tot zij overeenkomstig dit decreet worden gewijzigd of opgeheven. Ten aanzien van deze rangschikkingsbesluiten gelden al de gevolgen die dit decreet verbindt aan de koninklijke besluiten tot bescherming.

De bepalingen van dit decreet treden in werking op de door de Koning te bepalen data, en uiterlijk op 1 januari 1976.

VERANTWOORDING

Uit de besprekingen in de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium is de wenselijkheid tot uiting gekomen over te gaan tot splitsing van het oorspronkelijke ontwerp van decreet in een ontwerp van decreet voor monumenten en stads- en dorpsgezichten enerzijds, en een ontwerp van decreet voor landschappen anderzijds.

In het licht hiervan biedt de Regering hierbij een geamendeerde tekst aan, uitsluitend van toepassing op monumenten en stads- of dorpsgezichten. De Regering is er zich van bewust dat dit geamendeerde ontwerp slechts een eerste stap is en beperkt blijft tot terminologische en procedurele aspecten. Zij zal hierbij aansluitend niet alleen een ontwerp van decreet met betrekking tot landschappen en een ontwerp van decreet betreffende het roerend kunstpatrimonium

voorbereiden, maar tevens de nodige wetgevende initiatieven nemen om tot de noodzakelijke coördinatie te komen met aanverwante wetgevingen, o.m. betreffende ruimtelijke ordening en natuurbeschoud. Daarenboven ~~weze~~ een wet op de financiering en het oordeelkundig beheer van het beschermde kunstpatrimonium in het vooruitzicht gesteld.

Gemakkelijkheidshalve wordt de tekst in zijn geheel hernomen; de geamendeerde bepalingen worden cursief afgedrukt. Bij deze amendementen werd in ruime mate rekening gehouden met de talrijke constructieve opmerkingen die tijdens de vroegere besprekingen van uw Commissie werden geformuleerd. Aldus werd bij voorbeeld in artikel 5 tegemoetgekomen aan de wens de eigenaar van een onroerend goed op de hoogte te stellen van de inschrijving van zijn eigendom op de lijst; tevens wordt in de nieuwe § 6 het voorlopige karakter van deze lijst ook in het decreet zelf bevestigd.

***De Minister van Nederlandse Cultuur
en van Vlaamse Aangelegenheden,***

R. DE BACKER-VAN OCKEN
